

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Olgy Římalové a soudkyň JUDr. Michaely Janouškové a Mgr. Kateřiny Horákové ve věci

žalobkyně: **Plzeňská insolvenční v. o. s.**, sídlem v Přešticích, Masarykovo nám. 110, PSČ 334 01, IČO 29092914, insolvenční správkyň dlužníka [REDACTED] a. s. v likvidaci, sídlem v [REDACTED], zastoupené Mgr. Milanem Edelmannem, advokátem, sídlem v Praze 5, Petržilkova 2707/38, PSČ 158 00,

proti
žalovaným:

1) **PharmDr.** [REDACTED] [REDACTED] narozen [REDACTED], bytem [REDACTED]

2) **PharmDr.** [REDACTED], narozena [REDACTED]

oba zastoupeni JUDr. Pavlem Eretem, advokátem, sídlem v Plzni, Purkyňova 547/43, PSČ 301 00,

3) **Ing.** [REDACTED] [REDACTED] narozen [REDACTED] bytem [REDACTED] zastoupen Mgr. Janem Blažkem, advokátem, sídlem v Plzni, Riegrova 223/20, PSČ 301 00,

o zaplacení 13 062 702 Kč s příslušenstvím, o **odvolání žalobkyně** proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 28. května 2014, č. j. 46 Cm 99/2012 – 238,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně se ve vztahu mezi žalobkyní a žalovaným č. 3 zrušuje a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podanou u Krajského soudu v Plzni dne 6. března 2012 domáhá po žalovaných č. 1, č. 2 a č. 3 zaplacení 13 062 702 Kč s příslušenstvím z titulu náhrady škody, jež měli způsobit společnosti [REDACTED] a. s., IČO [REDACTED] sídlem [REDACTED] (nyní [REDACTED] a. s. v likvidaci, dále jen „dlužník“) porušením povinnosti vykonávat působnost členů představenstva s péčí řádného hospodáře. V době, kdy žalovaní vykonávali působnost členů představenstva dlužníka, vznikla dlužníkovi pohledávka za personálně propojenou společností na základě „bezúčelové“ smlouvy o půjčce, neboť dlužník byl zaměřen zejména na prodej léčiv, nikoliv na poskytování půjček. Peníze, které byly personálně propojené společnosti poskytnuty, nebyly dosud dlužníkovi vráceny.
2. Rozsudkem ze dne 28. května 2014, č. j. 46 Cm 99/2012-238, Krajský soud v Plzni žalobu zamítl (výrok I.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výroky II. a III.).

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Kalousková.

3. Soud prvního stupně vyšel z toho, že:

- žalovaný č. 1 a žalovaná č. 2 byli v době od 26. června 2006 do 11. června 2010 členy představenstva dlužníka, žalovaný č. 1 byl ve stejné době i předsedou představenstva, žalovaný č. 3 byl členem představenstva dlužníka v době od 26. června 2006 do 6. července 2010,

- dlužník jednající žalovaným č. 1 jako předsedou představenstva zmocnil dne 26. června 2006 Mgr. [REDAKCE] ke všem právním úkonům a jednáním vůči všem fyzickým a právnickým osobám, orgánům a dalším subjektům,

- dne 3. ledna 2007 byla mezi dlužníkem a společností [REDAKCE] spol. s r. o. (nyní [REDAKCE] s. r. o.) uzavřena smlouva o půjčce, jejímž předmětem bylo poskytnutí peněz dlužníka společnosti [REDAKCE], spol. s r. o. v celkové výši 21 000 000 Kč „ve splátkách“ (dále též jen „smlouva“); smlouvu podepsal za obě smluvní strany Mgr. [REDAKCE]. Valné hromady smluvních stran neudělily k uzavření smlouvy předchozí souhlas.

- žaloba o zaplacení 13 062 702 Kč podaná žalobkyní proti společnosti [REDAKCE] s. r. o. a projednávaná u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 42 Cm 10/2012, byla usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 7. února 2014, č. j. 2 Cmo 262/2013-177, zamítnuta.

4. Soud prvního stupně na podkladě takto zjištěného skutkového stavu uzavřel, že smlouva splňuje znaky smlouvy o úvěru podle § 497 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění účinném do 31. prosince 2013 (dále též jen „obch. zák.“), neboť bylo plněno ve prospěch společnosti [REDAKCE] spol. s r. o. ve splátkách počínaje červnem 2007 a konče prosincem 2007. Podle soudu prvního stupně vzhledem k absenci předchozího souhlasu valných hromad, respektive předchozího projednání, došlo v případě předmetné smlouvy k obcházení zákona. Soud prvního stupně proto smlouvu posoudil jako absolutně neplatnou podle § 39 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění účinném do 31. prosince 2013. S ohledem na námitku promlčení vznesenou žalovanými se dále zabýval tím, zda je žalobkyní žalobou uplatněné právo promlčeno. Dospěl k závěru, že promlčecí lhůta uplynula nejpozději ke dni 31. prosince 2011, když poslední splátka úvěru byla společností [REDAKCE], spol. s r. o. poskytnuta dne 31. prosince 2007, jelikož žaloba byla u soudu podána dne 6. března 2012, měl soud prvního stupně námitku promlčení za důvodnou, žalobu tak v celém rozsahu zamítl.

5. K odvolání žalobkyně Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 23. listopadu 2016, č. j. 14 Cmo 338/2014-269, rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Zabýval se v prvé řadě tím, zda je nárok žalobkyně promlčen a dospěl k závěru, že promlčecí doba u žalobou uplatněného práva na náhradu škody (podle § 398 obch. zák.) mohla začít běžet až ve chvíli, kdy se o škodě, a o tom, kdo je povinen k její náhradě, mohla dozvědět likvidátorka a poté insolvenční správkyň. S ohledem na datum jmenování likvidátorky (dne 10. května 2010) a poté i insolvenční správkyň (dne 22. září 2010) není žalobou (dne 6. března 2012) uplatněné právo promlčeno. Nepřisvědčil argumentaci žalovaných, podle kterých žalobu mohla již dříve podat dozorčí rada dlužníka, neboť ta tak mohla učinit pouze na žádost akcionáře nebo akcionářů uvedených v § 181 odst. 1 obch. zák., nikoliv z vlastní iniciativy. Přílehlavým rovněž nebyl shledán poukaz žalovaných na § 199 odst. 2 obch. zák., neboť toto ustanovení dopadá na řízení, v němž dozorčí rada uplatňuje právo na náhradu škody podle § 182 odst. 1 obch. zák.

6. K dovolání žalovaného č. 3 Nejvyšší soud usnesením ze dne 29. května 2018, č. j. 27 Cdo 1532/2017-367, usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. listopadu 2016, č. j. 14 Cmo

338/2014-269, ve vztahu mezi žalobkyní a žalovaným č. 3 zrušil a věci vrátil v tomto rozsahu odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

7. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí systematickým výkladem právní úpravy s poukazem na její smysl a účel uzavřel, že dozorčí rada byla podle § 182 odst. 1 písm. c) obch. zák. oprávněna rozhodnout o uplatnění nároku na náhradu škody způsobené společností členem představenstva a tento nárok jménem společnosti uplatnit bez ohledu na to, zda o to byla požádána kvalifikovaným akcionářem. Závěr odvolacího soudu, podle něhož promlčecí doba u žalobou uplatněného práva na náhradu škoda začala dle § 398 obch. zák. běžet až ve chvíli, kdy se o škodě, a to tom, kde je povinen k její náhradě, mohly dozvědět likvidátorka a poté insolvenční správkyňe, měl za předčasný, neboť s ohledem na nesprávný právní názor, podle kterého dozorčí rada dlužníka nemohla podat žalobu na náhradu škoda z vlastní iniciativy, se odvolací soud nezabýval tím, zda a kdy se o škodě způsobené společností dozvěděli nebo mohli dozvědět též členové dozorčí rady dlužníka.
8. Dovolací soud své svém zrušovacím rozhodnutí odkazem na svá předchozí rozhodnutí (rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 2. září 2009, sp. zn. 29 Cdo 3526/2007, uveřejněný pod číslem 82/2010 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, ze dne 15. září 2010, sp. zn. 29 Cdo 2308/2009, ze dne 29. srpna 2013, sp. zn. 29 Cdo 3688/2011, ze dne 26. května 2015, sp. zn. 29 Cdo 3212/2013, a ze dne 26. ledna 2016, sp. zn. 29 Cdo 1667/2015) uzavřel, že ze žalobních tvrzení ani ze skutkových zjištění soudů nevyplývá, jaké konkrétní jednání žalovaných mělo vést ke vzniku žalobkyní tvrzené škody, a zda (a jakým způsobem) se na vzniku této škody měli podílet jednotliví žalovaní jako členové představenstva dlužníka. Není rovněž zřejmé, zda se na vzniku žalobkyní tvrzené škody skutečně podíleli všichni členové představenstva, a pokud ne, zda se o škodě způsobené společností dozvěděli nebo mohli dozvědět ti členové představenstva, kteří se na vzniku škody nepodíleli. Byl-li zde byt' jen jeden člen představenstva, jenž se na způsobení škody společnosti nepodílel a jenž mohl nárok na náhradu škody jménem společnosti uplatnit, počala promlčecí doba k uplatnění práva na náhradu škody běžet již ode dne, kdy se tento člen představenstva dozvěděl nebo mohl dozvědět o škodě a o tom, kdo je povinen k její náhradě.
9. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací poté, co mu byl spis předložen po dovolacím řízení, přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, a to ve vztahu mezi žalobkyní a žalovaným č. 3 a neshledal podmínky pro jeho potvrzení (§ 219 o. s. ř.) ani změnu (§ 220 odst. 1 o. s. ř.).
10. Primární v tomto stádiu řízení zůstává vyřešení otázky, zda je nárok, jenž žalobkyně uplatňuje předmětnou žalobou promlčen či nikoli (§ 398 obch. zák.).
11. Jak již uzavřel s odkazem na jeho ustálenou rozhodovací praxi dovolací soud, podstatným pro posouzení nastolené otázky je zjištění, kdy se o vzniku škody dozvěděla nebo mohla dozvědět osoba, která byla oprávněna škodu vzniklou právnické osobě uplatnit. Takovou osobou nepochybně je člen (členové) statutárního orgánu právnické osoby, ovšem pouze v situaci, kdy jeho zájmy nejsou v rozporu se zájmy dotčené právnické osoby.
12. Pak je podstatným zjištění, zda se na vzniku škody podíleli všichni členové statutárního orgánu, či jen některý (někteří) z nich, popř. kdy se o škodě způsobené společností dozvěděli nebo mohli dozvědět členové dozorčí rady společnosti, neboť oprávnění rozhodnout o uplatnění předmětného nároku a tento nárok jménem společnosti i uplatnit (bez ohledu na to, zda o to byla požádána kvalifikovaným akcionářem) svědčí i dozorčí radě společnosti, jak uzavřel dovolací soud.
13. Ze žalobních tvrzení ani ze skutkových zjištění soudu prvního stupně neplyne, zda (a jakým způsobem) se na vzniku škody měli podílet jednotliví žalovaní jako členové představenstva, ani to jaké konkrétní jednání žalovaných (či toho kterého ze žalovaných) mělo vést ke vzniku tvrzené

škody. Není tedy dosud zřejmé, zda se na vzniku škody skutečně podíleli všichni členové představenstva, pokud ne, zda se o škodě způsobené společností dozvěděli nebo mohli dozvědět ti členové představenstva, kteří se na vzniku škody nepodíleli. Což je pro posouzení předmětného nároku podstatným, je tomu tak proto, že pokud by zde byl byt' jeden ze žalovaných, který se na způsobení škody nepodílel a jenž mohl uplatnit nárok na náhradu škody jménem společnosti, počala by promlčení doba k uplatnění práva běžet již ode dne, kdy se tento dozvěděl či mohl dozvědět o škodě a o tom, kdo je povinen k její úhradě. Pokud by se na vzniku tvrzené škody podíleli všichni členové představenstva, pak je podstatným zjištění, zda a kdy se o škodě způsobené společností dozvěděli nebo mohli dozvědět rovněž členové dozorčí rady společnosti.

14. Závěr soudu prvního stupně o tom, že promlčecí doba u žalobou uplatněného nároku na náhradu škody začala běžet od okamžiku poslední splátky je tak nesprávný.
15. Proto odvolací soud proto odvoláním napadený rozsudek soudu prvního stupně ve vztahu mezi žalobkyní a žalovaným č. 3 zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 221 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.); ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanými č. 1 a č. 2 bylo prvostupňové rozhodnutí pravomocně zrušeno již citovaným usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 23. listopadu 2016, č. j. 14 Cmo 338/2014-269.
16. V dalším řízení soud prvního stupně bude postupovat ve výše dle výše rozvedených závěrů odvolacího a dovolacího soudu, a to i ve vztahu k žalovaným č. 1, č. 2. V novém rozhodnutí o věci rozhodne soud prvního stupně o náhradě nákladů řízení, včetně nákladů řízení (§ 224 odst. 3 o. s. ř.).
17. Podle § 226 odst. 1 o. s. ř. je právní názor odvolacího soudu pro soud prvního stupně závazný.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Praha 18. června 2019

JUDr. Olga Římalová, v.r.
předsedkyně senátu

Jana
Kalousk
ová

